SVERIGE-NYHETER

Allmänna nyheter

Många ogifta mödrar. En intressant undersökning har företagits angående ogifta mödrar i Stockholm. Under 1921 utgjordes antalet barnaföderskor med s. k. oäkta barn 1,787 eller 28,21 procent af hela antalet föderskor. Sett i relation till 1,000 kvinnor i åldern 20—45 år blir talet för barnaföderskor utom äktenskapet 16,46 församlingsvis med maximum för Klara församling 26,21 och minimum för Gustav Vasa församling med 11,23. Största antalet ogifta mödrar befinna sig i 21-års åldern. Antalet föderskor med oäkta barn under 20 år utgjorde under året 246, medan antalet föderskor med äkta barn i motsvarande ålder utgjorde blott 49.

De nya landstingen äro nu färdigräknade i 21 av de 25 länen. De som återstå äro Skaraborgs, Värmlands, Jämtlands och Norrbottens län, det sistnämnda ännu icke ens påbörjat. En sammanräkning av de hittills sammanräknade landstingen visar först beträffande de båda största partierna, att högern kommer tillbaka förstärkt i alla ting utom i två—Gottlands och Malmöhus läns—där den står vid status quo, medan socialdemokraterna förstärkts i femton, behållit sin styrka i tre, men försvagats i de återstående tre tingen. Bondeförbundarna ha växt till i sju landsting, ha behållit sin numerär i ett, men försvagats i de återstående 13. De frisinnade ha bebehållit sitt mandat antal i två landsting—Jönköpings och Gottlands län—men gått tillbaka i alla de övriga. Vad slutligen beträffar vänstersocialister och kommunister, som trots deras motsättning, men för bekvämlighets skull, sammanräknats, uppträda de relativt sporadiskt, i det de ej blivit representerade i mer än nio landsting.

Ett offer för sin veteskap. En av de förnämsta pionärerna i vårt land för röntgenforskningen, Dr. Tage Sjögren i Stockholm har nu måst upphöra med sin röntgenverksamhet. Liksom sina samtida kolleger i Tyskland och andra länder har han fallit offer för dessa sällsamma strålar. I början visste han icke så mycket om strålarna, visste icke att de i längden skadade den, som handskades därmed. Det dröjde nära 10 år, innan man började tänka på skyddsåtgärder, men dessa äro nu så effektiva, att läkaren är försäkrad mot all risk. Men under dessa år hade de farliga strålarna redan utfört sitt fördärvbringande verk, och efter flera års arbete fick doktor Sjögren själv resultatet därav. Den högra handen blev svårt angripen, och snart måste ett av fingrarna amputeras bort, och nu i dagarna har den vänstra handen undergått samma behandling. Doktor Sjögren hade dock genom sina tyska kollegers olyckor blivit varnad i tid och hindrade genom täta operationer det snabba framåtskridandet av sjukdomen. Händerna ha sålunda opererats ej mindre än tolv gånger. För att undgå risken av ett fortsatt utsättande av de rätt illa åtgångna händerna för röntgenljuset har doktor S. nu lämnat sitt röntgeninstitut i andra händer. Han fortsätter dock alltjämt sin övriga läkarpraktik i Stockholm.

En märklig uppfinning på biografområdet har gjorts av en svensk mekaniker från Älvdalen, Axel Larson. Hans patent—ty naturligtvis har L. sökt världspatent på sin uppfinning—innebär den för kinnematografbranchen utomordentligt betydelsefulla fördelen, att en films lifslängd icke längre blir beroende på perforeringens, utan i stället av bildernas varaktighet. Själva det mekaniska knepet ligger däri, att en många gånger större motorrulle användes för filmens framryckning, varav följer att ett flera gånger större antal tänder ingripa i filmens perforering och att belastningen alltså fördelas på en större filmlängd. Härmed vinnes, att de alltid mycket irriterande darrningarna, som uppstå vid körning av slitna och trasiga filmer, upphöra, och filmen får en mjuk och jämn gång utan minsta ryckningar. Samtidigt har med den nya maskinen vunnits att bilderna bli klarare oaktat de kräva mindre ljus, än vid framrullning i äldre maskiner. Dessutom anses risken för filmeldsvåda minskas, enär filmen i den nya maskinen slits mindre och aldrig brister eller trasslar sig. Försäljningen av samtliga patenträttigheter har överlijtits till direktör Bror Abelli i Sundsvall, som snart är att förvänta till Amerika för att där exploatera uppfinningen. Endast Amerikas storindustri är i stånd att åstadkomma den massproduktion som kräves för patentets effektiva utnyttjande. Det märkligaste i saken är, att problemet, på vilket många uppfinnargénier över hela världen ansträngt sina hjärnor, lösts av en enkel, oskolad mekaniker på svenska landsbygden, och att denne endast en gång behövde se på en biografmaskin i orten för att förstå, vad som kunde göras för att förbättra den. Axel Larson i Älvdalen är emellertid ingen vanlig mekaniker. Han är en 40 års man, och har satt upp sin verkstad i hembygden för ortens behov, men denna verkstad har blivit bekant vida omkring på grund av ägarens sinnrikhet vid lösandet av alla slags mekaniska problem. Sålunda arbetade han under krisåren för en elektrisk firma, som var strandsatt på material och utarbetade ett helt nytt lidnings- och isoleringssystem för belysning inomhus, vilket system ej blott hade fördelen att kunna framställas av till hands varande material, utan även befanns vara i tekniskt avseende bättre än de system firman förut använt. Vid en annan beställning skulle en särskild del införskaffas utifrån, men då den kom skilde den sig från det önskliga med en bråkdel av en millimeter. Detta gav Larson anledning att konstruera ett instrument för precisionsmätt och sedan tillverka delen i fråga själv.

Norra Sverige.

Ett självmordsdrama utspelades häromdagen i Arbrå, i det slaktaremästare A. Landén sköt sig med en slaktmask. Han var 30 år gammal och efterlämnar hustru och två barn.

Åter en stor förskingring uppdagad. Den 25 september infann sig hos stadsfiskalen i Luleå kamreraren vid Norrbottens läns brandstodsbolag H. Johannssén och anmälde sig själv för förskingring av 65,000 kr. av bolagets medel. Enligt vad T. T. meddelar, har Jahannessén uraktlåtit att tillställa försäkringstagare belopp, som utanordnats av styrelsen. J. har anhållits.

200 man vid Hybo såg strejka. Arbete vid Hybo ångsåg har blockerats av syndikalisterna på orten, varefter hela styrkan vid sågen, omkring 200 man nedlagt arbetet. Anledningen till konflikten är att en pojke, som utom avlöningen begärt särskild ersättning för lastning av stav, av bolaget vägrats denna extraförtjänst.

Björnen härjar i Vilhelminafjällen. Det vill synas, som om björnen uppträder rätt flitigt i höst inom vissa trakter av Västerbottens lappmarker. Vad beträffar Vilhelmina har björn förmärkts såväl inom Fattmomacke som Dikanäs. I Bångnäs lär björnen för endast några veckor sedan ha rivit och uppätit ett får.

Tjärfabrik i Anundsjö nedbrunnen. Seldammens tjärfabrik i Anundsjö har nedbrunnit till grunden. Tjärfabriken, som ägdes av ingenjör A. Höckenström, Stockholm, och agronomen E. Nordquist, Skara, uppfördes under den dyraste kristiden och lär i anläggning ha kostat cirka 90,000 kr. Den var försäkrad för 20,000 kr. De i fabrikens övre våning boende lyckades med knapp nöd rädda sig. En hushållerska för en ingenjör bröt ryggen, då hon hoppade ut genom ett fönster, och vårdas nu på Örnsköldsviks lasarett.

Fabian Månson ut ur landstinget. Vid sammanräkning för landstingsvalen i Gästriklands östra valkrets visade det sib att arbetare partiet erhållit 3,802 röster, därav högersocialisterna 2,233, vänstersocialisterna 779, och kommunisterna 774. Liberalerna erhöllo 1,131 röster, högern 517, och bondeförbundet 411. Högersocialisterna besätta fyra platser och högern, liberalerna, vänstersocialisterna och kommunisterna vardera en plats. Bondeförbundet har förlorat sitt mandat till högern och vänstersocialisterna ett av sina mandat till kommunisterna. Genom valet har Fabian Månson uteslutits ur landstinget.

Flottningarna från Gimån avslutade. Enligt Sundsvallsposten har flottningarna från Gimån avslutats för året. De ha omfattat något över tre miljoner klampar, vilket är det högsta antal, som under någon flottningssäsong nedflottats. I fjol var antalet något över två och en halv miljoner klampar. Även vid Kvitsle sorteringsbommar i Ljungan betecknas året såsom gynnsamt. Här kommer flottningen att pågå till i början av november. Hittills ha utsorterats omkring 4,6 miljoner klampar, mot 3,4 miljoner under samma period i fjol. Man hoppas hinna med en kvantitet av 5,3 miljoner, mot under hela tiden i fjol omkring 4,7 miljoner klampar.

En språkkunnig biskop är som bekant biskop Bergquist i Luleå. Ett nytt bevis därpå gav han på sin 60-års dag nyligen. Vid prästerskapets uppvaktning för stiftschefen fördes talan av Dr. Ahnlund på svenska, av prosten Nyman på finska, af prosten Ahlfort på lappska samt av prosten Nordenstam på latin. Biskop Bergquist besvarade på stående fot alla dessa anföranden med svarstal på samma språk. Stunden verkade historisk, och biskop Bergquist torde liksom han är den förste även bli den siste biskopen i Luleå stift, vilken behärskar de tre språk som talas inom stiftet, antar Norrb. Kur.

Ångermanlands potatis nästan förstörd. Potatissjukan har i höst synnerligen svårt härjat på ett flertal platser i norra Ångermanland, och från vissa platser rapporteras, att sjukan erhållit så stor omfattning, att det knappast torde vara mödan värt, att taga upp potatisen. Så är till ex. fallet i några platser i trehörningssjö. Även Grundsunda är illa åtgånget. Till följd av det myckna regnandet har smittan, som i början endast angriper blad och stjälkar förts ned till potatisknölarna, och man befarar nu, att potatisen redan på många ställen skall vara så svårt angripen, att den ej ens sblir tjänlig till kreatursföda. Sjukdomen har förorsakats av d. s. k. bladnegersvampen.

Jämtlands läns nya landsting föga förändrat. Genom de nu avslutade landstingsmannavalen i Jämtlands län har högern av de 29 mandaten besatt 7, bondeförbundet 6, de liberala 11, högersocialisterna 3, vänstersocialisterna 1 och kommunisterna 1. Landstingets sammansättning var förut 7 höger 2 bondeförbundare, 13 liberala, 5 högersocialister—och 2 kommunister. Bondeförbundet har sålunda vunnit 4 mandat och vänstersocialisterna 1. De liberala ha förlorat 2, högersocialisterna 2 och kommunisterna 1 mandat. Nu återstår sålunde endast ett landsting som icke är färdigräknat, nämligen Norrbottens län. Landstings mannavalet i Jämtlands södra domsaga har utfallit så att bondeförbundet erövrat en plats från de frisinnade. Valda blevo en moderat, en bondeförbundare, två liderala och en kommunist.

Nytt stort torrläggningsföretag inom Valbo, Årsunda och Hedesunda. Landtbruksstyrelsen hemställer i yttrande till k. m:t att k. m:t måtte anvisa statsbidrag från norrländska avdikningsanslaget med 44,400 kr. och lån från odlingslånefonden med likaledes 44,400 kr. till ett företag, som avser utdikning av marker inom Överhärde, Ön, Häklinge, Sunnanäs, Mackmyra och lumsheden i Valbo socken, samt Norrbro i Hedesunda socken. Företaget i fråga omfattar 1,016 hektar vattenskadad mark, förnämligast äng och odlingsmark. Genom de föreslagna förbättringsåtgärderna skulle marken enligt verkställd uppskattning vinna en värdeförhöjning av kr. 330,397. Då totalkostnaden är beräknad till kr. 232,486 skulle genom företaget i dess helhet uppkomma en nettovinst av kr. 97,910.

Notabelt främmande hos polisen. Nyligen omhändertogs av polisen i Gävle en luffare, vilken logerat i en lada vid Strömsbro. Mannen påstod sig vara sjöman och vara ute på luffen. Han var full av ohyra samt föreföll apatisk samt talade oredigt. Det har senare framkommit, att man här har att göra med en lösdrivare av rätta sorten. Mannen, vars namn är Per Edvin Gravström, har tillbragt det mästa av sitt liv på luffen. Han har sålunda varit över till Amerika, och som "tramp" promenerat från Canada till Mexico— alltså tvärsigenom Förenta Staterna. I fjol kom han till Antwerpen, och blev därifrån hemskickad genom svenska konsulns försorg. Nu kom han från Luleå, där han påstår sig vara skriven. Han lär vara född i Umeå. Några legitimationspapper har han emellertid icke med sig. Gravström, vilken icke kan betraktas såsom sinnesförvirrad, ehuru han icke torde ha i behåll så värst mycket förnuft, har av polisen häktats för lösdriveri och har överlämnats till länsstyrelsen för vidare åtgärder.

En av Sveriges få kvinnliga redaktörer, fru Aurora Grandien, fyllde den 4 okt. 65 år, och blev då föremål för hyllningar av olika slag. Under åren 1879—1884 verkade fru A. Grandien som lärarinna. 1885 ingick hon äktenskap med dåvarande redaktören för Söderhamns tidning, läroverkskollegan dr. Rudolf Grandien. Till sin makes år 1904 inträffade bortgång var hon medarbetare i tidningen och det sistnämnda året övertog hon efter maken den krävande posten som tidningens redaktör och utgivare. I denna ställning—genom köp blev hon också samma år ägare av tidningen—har hon lagt i dagen en sällspord energi, och genom denna i förening med personlig duglighet och redbarhet upparbetat tidningen till en ansedd och ekonomiskt solid ställning. Vid sidan av detta ansträngande och krävande arbete har fru Grandien haft fyra barn att fostra, vilka alla hon skänkt en god moders stöd. Även på det kommunala gebitet har fru Grandiens eminenta förmåga och initiativ tagits i anspråk. Hon blev sålunda på sin tid den första kvinnliga ledamoten i Söderhamns stads fattigvårdsstyrelse, vilken hon för övrigt ännu tillhör. Dessutom är fru G. en av stiftarna av skolköksverksamheten i Söderhamn, för vilken hon nedlagt ett allmänt uppskattat, framgångsrikt och intresserat arbete.

Klemensnäs såg- och massafabrik svårt eldhärjad. Strax efter kl. 1 den 11 okt. utbröt eld i Klemensnäs såg- och pappersmassefabrik. Elden började i massamagasinet, där den fick en riklig näring i det inneliggande lagret omkring 12,000 ton. Inom en kvarts timme stod hela magasinet i ljusan låga. Därifrån kastade sig elden över till sågen, som också på en kort stund var antänd. Kl. halv tre i natt ingick meddelade, att såghuset var lagt i aska. Då hade det också börjat brinna i brädgården. Faran för hela brädgårdens antändning antogs då vara överhängande. Den eldhärjade enläggningen äges av aktiebolaget Scharins Söner, Umeå. Såghuset var uppfört 1920 och var avsett för en avverkning av 3,000 standards om året. Värdet av det brunna massamagasinet uppgår till 800,000 kr. och sågen torde representera ett värde av cirka 500,000 kr. Det brunna var försäkrat för belopp som torde täcka skadorna. —Rörande branden vid Klemensnäs meddelas senare: Elden upptäcktes av en på pappersmagasinet anställd arbetare, vilken såg lågor slå ut från det i massamagasinet inrymda kontoret. Att börja med släckningsförsök, ansågs först vara lönlöst, men snart anlände två båtar, en från Örviken och en från Sävenäs, vilka från älven kastade våldiga vattenmassor över eldhavet. Något senare ankom även en eftertelefonerad båt från Bureå, medförande släckningsmanskap. Genom att uppspränga en brandgata i den brinnade brädgården, lyckades man snart rädda större delen av de upplagrade trävarorna. Vid 11-tiden i dag på förmiddagen brinner det friskt innanför massabalarna. Eldens uppkomst anses bero på, att ett värmeelement i pappersmagasinets kontor exploderat.

Mellersta Sverige.

Dråparen fast efter nio år. I juni månad 1913 begicks utanför Göteborg vid Gårda ett dråp på korgskäraren Ellis Petterson. Gärningsmannen uppspårades icke, men polisen har under de nio år, som förflutit icke uppgivit spaningarna. Kriminalpolisen har nu anhållit en person, mot vilken synnerligen besvärande omständigheter föreligga, och man tror, att man fått dråparen fast. Den anhållne nekar emellertid, och någon häktningsorsder har ännu icke utfärdats.

Kvinnlig ingenjör till Upsala universitet? Ingenjören Vera Sandberg i Asarum hemställer hos k m:t om tillstånd, att ehuru hon icke avlagt studentexamen, få studera och avlägga examina vid Upsala universitet. Fröken Sandberg som är född 1895, har genomgått Karlshamns elementarläroverk för flickor, Sävsjö praktiska skola samt med goda betyg utexaminerats från Chalmers tekniska institut. Hon har sedan varit chef för aktiebolaget Skandinaviska rafineriets i Partille laboratorium, och enligt intyg från bolaget därvid visat sig äga mycket koda chefsegenskaper.

Hon fann sig. En gammal mänglerska, som hade ett fruktstånd i Göteborg, utbjöd bl. a. några stora meloner. En skämtsam svensk-amerikan, som befann sig på genomresa, ooh gick förbi, tyckte att det skulle vara roligt att gyckla med gumman, varför han tog en av melonerna i hand, vägde den och sade: "Det var ena förfärligt små äpplen det växer här i landet. I Amerika äro de dubbelt så stora." Gumman tog långsamt pipan ur munnen och betraktade amerikanen en stund från huvud till fot. Därpå sade hon i medlidsam ton: "Ni måtte vara främling här i Sverige och känna bra litet till frukt, då ni kan tro, att de här krusbären är äpplen."

Torshälla sluss ramponerad. Torshälla sluss blev häromdagen genom kollision ramponerad så svårt, att sjöfarten till Eskilstuna är stängd minst halvannan vecka. Den nedre slussen skulle tömmas, och prämen som låg strax utanför, slet då sina förtöjningar. Den ena slussluckan öppnades, och vattnet rusade ut. Prämen drev då ned mot slussportarna, som vid stöten öppnade sig. Vattnet inne i slussen fick därigenom fritt utlopp och bände ut båda slussportarna. Grova järnbalkar knäcktes och kraftiga stockar brötos av som tändstickor. Det utrusande vattnet sköljde högt upp på kanalbanken, vilken ramponerades. Prämen tog in vatten och står nu på grund tvärs över kanalen.

2,3 milj. till Södertälje kanal. Vattenfallsstyrelsen hemställer, att regeringen måtte föreslå 1923 års riksdag att anvisa eller av därtill disponibla arbetslöshetsmedel, om sådana komma att av riksdagen beviljas, anslå för budgetåret 1923—24 dels 2,300,000 kr. för fullbordandet av arbetena med Södertälje kanals ombyggnad och dels 700,000 kr. för fullbordandet av uppränsningen av Mälaren farleder. Styrelsen anser sig utan tvekan böra föreslå, att återstående arbeten för att erhålla den genomgående kanal med 5,5 meters seglationsdjup, som erfordras för att öppna Mälaren för den större sjöfarten, utföras i ett sammanhang. Att kanalarbetena i likhet med vad numera är fallet även i fortsättningen drivas såsom nödhjälpsarbeten finner styrelsen så mycket mera befogat, som arbetslösheten i Södertälje alljämt är svår. Nu pågående arbeten beräknas kunna avslutas i så god tid, att den nya slussen kan tagas i bruk från seglationens början nästa år.

F. d. Överdirektören V. L. Klemming avled den 6 okt. i sitt hem i huvudstaden efter en längre tids avtynande. Han var född 1853. Järnvägsstyrelsen har med anledning av dödsfallet beslutat att anlägga sorg t. o. m. begravningsdagen. — Victor Leonard Klemming var Stockholmsbarn, född 1853, och son till blecksagarmästare V. L. Klemming och hans maka, född Burman. Efter avgångsexamen från teknologiska institutet 1873 blev han elev vid statens järnvägars maskinavdelning, varefter han som järnvägsstyrelsens stipendiat studerade vid utländska järnvägar och verkstäder. Efter återkomsten från sin utlandsvistelse, passerade han graderna och blev byrådirektör vid maskinbyrån 1898, maskindirektör vid första distriktet året därpå samt t. f. överdirektör för maskinavdelningen 1903. Fem år senare blev han ordinarie överdirektör och souschef. Överdirektör Klemming var i sin krafts dagar en av våra allra främsta järnvägsmän och deltog som representant för de svenska järnvägarna i otaliga kongresser i utlandet.

Södra Sverige.

Dynamitinbrott på Ruda station. Häromnatten förövades inbrott på järnvägsstationen i Ruda, varvid tjuvarna genom att spränga ett kassaskåp kommo över ett tusen kronor. Samma natt bortstulos två cyklar från en person i samhället. Troligen äro förövarna samma personer som nyligen begingo inbrott i Vimmerby.

Sexåringen fick diplom för livräddning. Svenska livräddningssällskapet har i dagarna tilldelat 6-åriga flickan Stina Johanson i Vrigstad i Småland diplom för mod och rådighet vid räddande av liv. Flickan hade en dag tillsammans med sin treårige bror och en tjänsteflicka vistats vid stranden av Vrigstadån, i vilken stark ström rådde. Pojken föll i vattnet och försvann och tjänsteflickan sprang förskräckt från platsen. Men den sexåriga Stina hoppade modigt i ån, där hon klängde sig upp på en sten ett stycke från åkanten. Där lade hon sig på magen, och då brodern dök upp lyckades hon gripa tag i honom, och dra honom upp på stenen. En kort stund därefter blevo de hjälpta i land. Den modiga livräddarskan kan ännu icke läsa det diplom hon fått.

En bedrägeriaffär av stora dimensioner — ett motstycke till de stora Velinderska falsarierna i Svalöv 1908 — avslöjades häromdagen i Ystad. Kamreraren A. Sandgren vid Ystad—Eslövs järnväg anhölls då för förfalskning av Malmö—Ystads järnvägsaktiebolags aktier till ett belopp, som torde uppgå till 7—800,000 kr. Upptäckten skedde på så sätt, att några av de falska aktiebrev, som belånats, av Sandgren i en sparbank, kommit i andra händer, troligen därför att de blivit sålda, då Sandgren icke kunde fullgöra sina betalningsskyldigheter. De nya ägarna lämnade in aktierna till järnvägen för att få dem avstämplade med anledning av en nyemission och aktierna kommo i händerna på en tjänsteman, som upptäckte förfalskningen. Sandgren har i egeskap av kamrer annars alltid haft det tekniska arbetet med aktierna om hand, och detta har gynnat hans transaktioner.

Tyskt vilohem för Sveriges folkskollärare. Vid årets kongress i Malmö beslöt Sveriges folkskollärareförbund att i Tyskland undersöka möjligheterna för inköp av ett vilohem för folkskollärare. Förbundets ordförande, folkskollärare Henning Lind, samt rektor H. Rosenquist i Hofors, som under de senaste veckorna för uppdraget i fråga vistats i Tyskland, ha nu lyckats avsluta köp av en större fastighet, belägen i kurorten Herrenalb, cirka en timmes resa från Baden-Baden. Herrenalb har ett utomordentligt naturskönt läge i württembergska Schwarzwald och är en känd kurort, som årligen besökes av över 10,000 badgäster. Staden står genom elektrisk järnväg i förbindelse med Karlruhe, cirka 1½ timmes resa. Den inköpta fastigheten, i vilken sedan ett antal år tillbaka bedrivits pensionatrörelse, innehåller 26 rum och har förvärvats med fullständiga inventarier för 30 gäster. Fastigheten är försedd med elektriskt ljus och i övrigt modärna bekvämligheter. En vacker park jämte trädgård ingår i köpet. Det inköpta vilohemmet är givetvis i första hand avsett för medlemmar av Sveriges folkskollärarförbund, men torde sannolikt i mån av utrymme mottaga även andra medlemmar av lärarkåren. Angående tidpunkten för verksamhetens början är ännu ingenting bestämt. På grund av den medverkan som tyska Lehrerverein für Naturkunde lämnat vid köpets avslutande har bestämts att under månaderna juni—augusti för denna förenings medlemmar upplåta 3 fripplatser å vilohemmet.

En framgångsrik svensk uppfinning. I pressen har tidigare redogorts för den av f. d. övermaskinisten vid Götaverken G. E. Sandblom gjorda uppfinningen av en elektrisk rost- och pannstenshacka, vilken på grund av sina i högsta grad tids- arbets- och penningbesparande egenskaper väckt en såväl för uppfinnaren personligen som för svensk uppfinnarverksamhet i allmänhet smickrande uppmärksamhet i in- och utlandet. Patenten har nu försålts för hela världen, och det torde då kunna vara av intresse att något erinra om uppfiningens utveckling. För dess exploaterande inom Sverige bildades år 1917 tre aktiebolag, ett i Göteborg, ett i Stockholm och ett i Helsingborg. Uppfinningen har här i landet kommit till allt vidsträcktare användning. En följd härav blev, att det danska patentet inköptes av det Danske Mekaniske Dampkedelrensnings A-S, att det norksa köptes av ingenjör Carl Etzel i Hälsingfors. I samband med danska och norska patentförsäljningarna omnämndes uppfinningen i den danska och norska pressen och förespåddes enstämmingt "en smuk Fremtid." Uppfinningens exploatör för utlandet advokaten H. Sundius i Stockholm, företog år 1920 tillsammans med uppfinnaren en resa till Belgien, där uppfinnaren på föranstaltande av mr David Petrie, direktören för den kända skeppsbyggnadsfirman Antwerp Engineering Co., demonstrerades i Antwerpens hamn inför en samling framstående experter på området, representerande sådana kända företag som den nyssnämnda firman, La Compagnie Belge Maritime Crighton & Co., Ponts & Chaussées, Canadian Pacific Railway Co., Great Eastern Railway Co. etc. Denna demonstration väckte stort erkännande hos de närvarande, och den belgiska sjöfartstidningen Neptune skrev dagen därpå, att demonstrationen gav ett fullkomligt övertygande resultat. Alla de närvarande uttalade samstämmigt att arbetet med tillhjälp av handhammare hade upphört att existera. Några dagar senare var patentet sålt för Belgien till en inflytelserik Belgisk koncern med den nyssnämnda Mr. David Petrie i spetsen. Underhandling inleddes därefter med en världsbekant engelsk organisation beträffande uppfinningens övertagande för återstående länder i världen. För att närmare studera uppfinningens ekonomiska möjligheter översände engelsmännen i somras en av sina experter till Göteborg, vilken fick tillfälle att närvara, då den i Göteborgs hamn liggande ångaren Stockholm renknackades utombords. Därvid användes på båtens ena sida fem aparater enligt Sandbloms metod, under det att på den andra sidan samtidigt 70 man voro sysselsatta med handknackning. Det visade sig, att dessa behövde lika lång tid för rengöringen, som de fem Sundbloms aparaterna, vilka senare utförde ett ojämförligt mycket bättre arbete. Efter engelsmannens återkomst till hemlandet anordnades en demonstration i Liverpool inför sjöfartsrepresentanter med det resultat, att underhandlingar om världspatentets försäljning nu lyckligen slutförts. Ett för patentets exploatering i största skala nybildat aktiebolag The Electric Scaling Hammers Ltd. i London, har nu startat sin verksamhet. Bland bolagets direktörer må nämnas den även här i Sverige bekanta sir William Maxwell viscount Massarene Serrard i London samt generalkonsul P. G. Thulin i Stockholm.

Krokig av reumatism. "Det är många häromkring," skriver herr Anton Wach i Littleport, Iowa, "som veta, att det var Dr. Peters Kuriko, som befriade mig från min reumatism, sedan jag försökt allt möjligt annat. I sex månader vandrade jag omkring med krokig rygg." Den snabba lindring detta ryktbara örtmedel medför i varje fall av reumatiska åkommor beror på dess välgörande inflytande på lever och njurar samt dess direkta inverkan på avföringsorganen. Det är ej en apoteksmedicin. För närmare upplysningar tillskriv Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 2501 Washington Blvd., Chicago, Ill.

Levereras tullfritt i Canada.

Järnvägarnas hundraårsjubileum har man i sommar kunnat fira. Långt förut hade man i engelska gruvdistrikt underlättat transporterna genom skenvägar för hästvagnar; härigenom kunde en häst uträtta 20 hästars arbete. En man fann på att underlätta hästens arbete genom ett segel på vagnen. Det fick Stephenson se. Han beslöt ersätta vindkraften med ångkraft och konstruerade det första lokomotivet. Försöket gick bra, och så beslöt man att bygga en spårlinje med bättre skenor. Sommaren 1822 togs den i bruk med ordentligt lokomotiv mellan Stockton och Darlington och farten var nära 20 kilometer i timmen.

Hur kommer det sig

att så många sjukdomar, vilka synbarligen trotsat berömda läkares konst, ge vika för de milda verkningarna av ett sådant enkelt husmedel som

DR. PETERS

KURIKO

Emedan den går direkt till roten av det onda, orenheten i systemet. Den är beredd av rena, hälsogivande rötter och örter och har varit i bruk i mer än hundra år.

Ej en apoteksmedicin. Tillhandahålles direkt från laboratoriet av

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.

2501 Washington Blvd. CHICAGO, ILL.

(Levereras tullfritt i Kanada.)

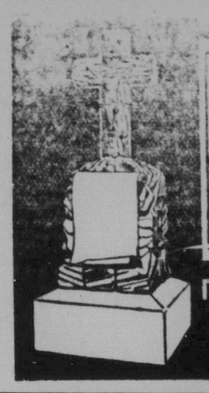

GOD SMAK

är framträdande i alla våra monument. Sök samma vad deras karaktär må vara, hålla vi oss strängt inom den goda smakens rämärken. Det finns distinktion i varje linje, impression soliditet i varje sten vi sända ut.

Skriv efter illustrerad Katalog och priser.

REGINA MARBLE & TILE LIMITED

826 DEWDNEY AVE.

REGINA - SASK

SVENSKA APOTEKET

tillhandahåller alla i Canada brukliga mediciner. Stort urval av svenska mediciner på lager. Vi expediera alla orders även post orders per omgående och vårt motto är att vinna en kundkrets, som är i alla hänseenden till fullo belåten, detta genom prompt bemötande och billiga priser.

W. A. CARLEY. K. G. K. NYMAN.

168 Algoma St., Hörnet av Bay.

PORT ARTHUR, ONT.

DONALD MORRISON & CO., LTD.

(Etablerat 1904 — inkorporerat 1921)

SPANNMÅLSHANDLANDE I KOMMISSION

Solicitera edra konsignationer. Prompt, pålitligt arbete.

Korrespondens soliciteras.

751—759 GRAIN EXCHANGE WINNIPEG, MAN.

DR. B. GERZABEK

Medlem av "The Royal College of Surgeons", England; licentiat av "The Royal College of Physicians", London, England; f. d. assisterande läkare och kirurg i Wien, Prag, Berlin, Gracon och andra hospital.

X-Ray (Röntgenstrålar), modärna operations- och sjukrum, eget laboratorium och apotek.

Natt- och dagbud besvaras skyndsamt.

Kontorstimmar: 9—12, 2—6, 7—9; Söndagar: 9—12, 2—6

415-17 Pritchard Ave. Winnipeg. DR B. GERZABEK. Tel. St.J. 474 Winnipeg.

Copenhagen

TUGG-TOBAK

Gjord af den mest utvalda, rika, saftiga bladtobak — garanterad absolut ren.

Detta är aaken, som giver eder världens bästa tuggtobak.

HOS ALLA HANDLARE.

SCANDIA AND ABINGDON HOTELS

Abingdon Square, 8th Ave., Near 12th Street, New York.

Bästa hotell för den resande skandinaviska publiken. Alla modärna tordringar för 1:dra och 2:dje klassens passagerare

REKOMMENDERAS AV LEDANDE ÅNGBÅTSBOLAG

Passagerare mötas på järnvägsstationen i New York vid ankomsten.